

Studiegids CGO Toerusting

Programma's:

Basiscursus 1^e jaar

Basiscursus 2^e jaar

Basiscursus 3^e jaar (Amersfoort, Elspeet, Goes, Rijssen)

Vervolgcurcus (1 jaar)

2026-2027

Inhoud

1.	Algemene informatie	3
2.	Praktische informatie	5
3.	Overzicht cursusgeld 2026-2027	8
4.	Contactgegevens docenten	9
5.	Algemene studie-aanwijzingen	11
6.	Dogmatiek (Dg)	12
7.	Bijbelkunde (Bk)	13
8.	Kerkgeschiedenis (Kg)	14
9.	Ethiek (Eth)	15
10.	Bijbelse aardrijkskunde en oudheidkunde Sekten en Stromingen (B S)	16
11.	Kerkelijke Oriëntatie Apologetiek (KO AP)	17

1. Algemene informatie

Geachte cursist(e),

Van harte welkom bij de Basis- en de Vervolgcurcus van het CGO Toerusting. Graag informeer ik u door middel van deze studiegids over enkele praktische zaken van de cursus.

Naam, grondslag en doel van de stichting CGO

De Stichting Godsdienstonderwijs draagt statutair de naam: 'Stichting Centrum voor Godsdienstonderwijs, uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten'. De Stichting heeft als grondslag: 'de Heilige Schrift, als het onfeilbaar Woord van God en aanvaardt als daarop gegrond de Drie Formulieren van Enigheid, vastgesteld in de Nationale Synode, gehouden te Dordrecht in de jaren 1618-1619'.

Centrum voor Godsdienstonderwijs heeft ten doel: 'de bestudering van de leer der waarheid naar Schrift en belijdenis, door middel van onderwijs, waaronder inbegrepen het in standhouden van een of meer Hbo-opleidingen theologie.' Ook cursisten van andere kerken, die de grondslag onderschrijven, zijn hartelijk welkom.

Opzet van de cursus

De Basis- en Vervolgcurcus is bedoeld om een grondige basis te krijgen voor verschillende theologische vakken. De cursus valt in twee delen uiteen: een Basiscurcus en een Vervolgcurcus. De aangeboden leerstof wordt afhankelijk van de locatie in drie of vier jaren behandeld.

- Tijdens de **Basiscurcus** kan er een tentamen/opdracht gemaakt worden. Bij een positief resultaat ontvangt u een certificaat en cijferlijst.
  - Op de leslocatie **Gouda** wordt *wekelijks* op *donderdagavond* lesgegeven, ca. 30 avonden. De Basiscurcus wordt in twee cursusseizoenen afgerond.
  - Op de leslocaties **Amersfoort, Elspeet, Goes en Rijssen** wordt lesgegeven op resp. *donderdag-, donderdag-, dinsdag- en donderdagavond* met een frequentie van *eens per 2 weken*, ca. 19 avonden. Er worden 2 lessen per avond gegeven. Hierdoor is er een **extra leerjaar** nodig voor de Basiscurcus. De Basiscurcus bestaat uit 3 jaar gevolgd door de 1-jarige Vervolgcurcus.
- De **Vervolgcurcus** is een vervolgjaar op de Basiscurcus. Nieuwe thema's uit de lesstof komen aan de orde. Na dit jaar ontvangt u bij voldoende resultaat een certificaat.
  - De lessen vinden plaats op dezelfde ochtend/avond als de lessen, die u al gevolgd heeft in de Basiscurcus.

Voor wie is een CGO-cursus bedoeld?

De doelstelling van CGO is het toerusten van gemeenteleden. Dit betekent dat iedereen hartelijk welkom is, ongeacht leeftijd, vooropleiding of kerkverband. De docenten zullen in de lessen zoveel mogelijk recht doen aan de verschillen tussen de cursisten, zodat de lessen voor iedereen te volgen zijn. Daarnaast zijn de lessen dusdanig opgebouwd dat er ook voldoende uitdaging is voor cursisten met meer voorkennis.

Studiebelasting

De studiebelasting is per persoon heel verschillend. Dit is namelijk voor een groot deel afhankelijk van de beschikbare voorkennis en studievaardigheden. Ook kan het best wennen zijn om na een lange tijd niet gestudeerd te hebben weer tentamens te moeten maken. De docenten zijn altijd bereidt om u hierbij van advies te dienen. Mocht het zo zijn dat het studeren teveel inspanning vraagt dan zoeken we naar een oplossing op maat. Dit zou bijvoorbeeld een

vervangende opdracht in plaats van een tentamen kunnen zijn. Dit uiteraard in overleg tussen cursist en docent.

Daarnaast is het ook mogelijk om de cursus te volgen zonder het maken van tentamens. Dit biedt u de gelegenheid om wel de lessen te volgen en ook de contacten te hebben met de medecursisten, zonder dat u daarnaast studietijd moet reserveren. U weet dan van tevoren dat u alleen de lestijden hoeft te reserveren in uw agenda.

Modulaire deelname in Amersfoort, Goes en Rijssen

In Amersfoort, Goes en Rijssen kunt u deelnemen aan de lessen van bijvoorbeeld 1 of 2 vakken. U volgt de lessen voor het vak dat u kiest volgens het lesrooster. Deelname aan een module bedraagt € 60,- per module. Uw modulaire deelname vermeldt u bij inschrijving. U geeft op het inschrijfformulier in het vak “eventuele opmerkingen” het vak aan dat uw wilt volgen en u vermeldt erbij dat het om modulaire deelname gaat.

Overig cursusaanbod van CGO toerusting

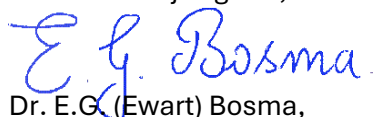
CGO biedt naast de Basis- en Vervolg cursus nog diverse andere cursussen aan. Een actueel overzicht staat met een uitgebreide toelichting en programma op de website.

Bestuur en docenten hechten veel waarde aan goede informatie en begeleiding bij uw studie. De studiegids bevat daarom achtereenvolgens:

- praktische informatie over de organisatie van de cursus, die in de loop van het cursusjaar van belang kan zijn voor docenten en cursisten;
- overzicht van de cursusgelden;
- contactgegevens van personeel en docenten;
- algemene studie-aanwijzingen;
- een bespreking per vak door een van de docenten, u vindt daarbij tips die van belang kunnen zijn bij de bestudering van de verschillende onderdelen.

We wensen u van harte een goede studietijd toe bij de CGO, bovenal is het ons uitzien dat de Heere Zijn zegen zal schenken over de toerusting vanuit Zijn Woord.

Met vriendelijke groet,

Dr. E.G. (Ewart) Bosma,
directeur CGO

2. Praktische informatie

Organisatie van de cursus

De dagelijkse leiding van de cursus berust bij de directeur van CGO. Contacten over praktische vragen verlopen in principe via het secretariaat. Voor inhoudelijke vragen/opmerkingen kunt u terecht bij de studieleider drs. J. (Sjaco) van Gurp. Het bestuur van CGO is ingesteld door de Generale Synode Gereformeerde Gemeenten en houdt toezicht op de organisatie van de cursus.

Directeur CGO	Dr. E.G. (Ewart) Bosma E: egbosma@cgo.nu
Studieleider	Drs. J. (Sjaco) van Gurp E: jvangurp@cgo.nu
Secretariaat	Mw. H.G. (Heleen) ten Bolscher-Fransen p/a Gravenstraat 34 7461 TN RIJSEN E: secretariaat@cgo.nu
Bestuur CGO	Drs. M.W. van Winkelen, secretaris Oratoriumstraat 29 7323 KW Apeldoorn E: mwwanwinkelen@gergemapeldoorn.nl

Contactdocenten

In de vijf cursusplaatsen functioneren de volgende contactdocenten:

Amersfoort : drs. G. van Ginkel
Elspeet : dhr. C. van den Brink
Goes : drs. J. van Mourik
Gouda : dhr. H.M. Lobbezoo
Rijssen: : -

De taak van de contactdocent is de administratieve zaken in de betreffende cursusplaatsen te coördineren. De cursisten kunnen met hun praktische vragen bij hem terecht. Dit geldt met name de eerstejaarscursisten, die hij bij de aanvang van de cursus de benodigde voorlichting geeft. Bij de introductie zal ook aandacht gegeven worden aan het onderling contact. Voor cursisten, die enkele jaren met elkaar optrekken, is het prettig dat zij van hun groepsleden weten wie zij zijn en wat zij in het dagelijks leven doen. De contactdocent heeft regelmatig contact met een groepsleider en brengt zo nodig rapport uit aan de studieleider/directeur.

Groepsleiders

Elke klas heeft een groepsleid(st)er. Het is zijn/haar taak onder meer om elke lesdag c.q. -avond de presentielijst in de klas te laten circuleren. In overleg met de contactdocent dient hij/zij aandacht te schenken aan cursisten, die geruime tijd de lessen niet meer bezocht hebben:

1. De groepsleider houdt regelmatig contact met de contactdocent.
2. Eventuele vragen of voorstellen in een groep komen via de groepsleider bij de contactdocent of bij een betreffende vakdocent.
3. De groepsleider houdt per cursusavond/-morgen de presentielijst bij. Deze presentielijst wordt via de contactdocent ter beschikking gesteld. Bij afwezigheid neemt een 'reserve-groepsleider' de taak over.
4. Aan het einde van elk semester geeft de groepsleider een kopie van de presentielijst aan de contactdocent.

5. In overleg met de contactdocent worden langdurige absenten (twee of drie keer) benaderd met de vraag waarom zij niet meer komen.
6. De groepsleider stelt een rooster op welke cursist op een cursusavond/-morgen aantekeningen maakt en kopieert voor de afwezige cursisten, zodat de absenten toch in bezit komen van de aantekeningen.
7. De groepsleider bevordert het onderlinge medeleven in blijde en droevige gebeurtenissen in het leven van cursisten.
8. Hiervan maken zij ook melding bij de contactdocent, zodat ook de docenten van hun medeleven blij kunnen geven.
9. De groepsleider maakt een telefoonlijst / app-groep / e-maillijst om bijzonderheden door te kunnen geven.

Tentamen en hertentamen

Het maken van het tentamen is niet verplicht voor het volgen van de cursus. Wilt u echter een certificaat van de Basiscursus en later een certificaat na de Vervolg cursus behalen, dan is het noodzakelijk dat u:

- aan alle tentamens deelneemt;
- de tentamens met voldoende resultaat afrondt.

De cursisten ontvangen jaarlijks een cijferlijst en bij het afsluiten van de Basiscursus een certificaat op basis van een afgerond gemiddelde over de verschillende jaren. Na afsluiting van de Vervolg cursus krijgen de cursisten nog een certificaat. De cijfers zijn een gemiddelde van de Basis- en de Vervolg cursus. Het certificaat (na 2 jaar, Amersfoort, Elspeet en Rijssen na 3 jaar) wordt uitgereikt als de cursist voor de 6 vakken minimaal 36 punten heeft behaald, met dien verstande dat maximaal twee vijven zijn toegestaan. Dit certificaat geeft geen vrijstellingen op andere (theologische) opleidingen. Dit omdat het certificaat niet een erkend certificaat is.

Als u een hertentamen wilt maken, dient u zich daar via de contactdocent voor aan te melden. Als u bij nader inzien toch niet aanwezig kunt zijn, wilt u zich dan afmelden bij de contactdocent?

Wanneer u de cursus gevolgd heeft zonder het maken van tentamens ontvangt u een bewijs van deelname na afronding van de betreffende cursus.

Het gebruik van studieboeken

Op de boekenlijst staan per vak één of meerdere boeken. Deze boeken zijn meestal nodig om de tentamens op een goede manier te maken (dit is afhankelijk van het vak). Daarnaast zijn de boeken behulpzaam om de lesstof te begrijpen. Ter voorbereiding op de les kunt u zich thuis al inlezen op het betreffende onderwerp, waardoor de stof tijdens de avonden beter te onthouden is en u kunt uw vragen erover stellen. Tijdens de lessen zal in de meeste gevallen niet letterlijk het boek aan de orde komen, maar juist de overstijgende thema's die helpen om meer 'grip' op de onderwerpen te krijgen. Daarnaast krijgt u door de aanschaf van de boeken mooie naslagwerken in uw bezit waarvan u ook na de studie nog gebruik kunt maken. Wanneer u vanwege de kosten twijfelt of u de boeken moet aanschaffen, kunt u altijd contact opnemen met de vakdocent.

Extreme weersomstandigheden

Wanneer er sprake is van extreme weersomstandigheden, zal de cursusleiding overleg hebben met de contactdocenten en een besluit nemen over het al dan niet doorgaan van de cursusavond of –morgen. Cursisten worden per email of telefonisch op de hoogte gesteld.

Persoonlijke eigendommen

Bij de meeste locaties is geen toezicht op het parkeerterrein. Het is daarom aan te bevelen geen waardevolle spullen of persoonlijke eigendommen zichtbaar achter te laten in uw auto.

Annulering cursus door het CGO

Het bestuur is gerechtigd om de cursus te annuleren op het moment dat er te weinig inschrijvingen gedaan zijn op de cursus.

Klachtenprocedure

Het CGO maakt gebruik van de klachtenprocedure van de Gereformeerde Gemeenten. Onder het kopje informatie/over CGO op de website vindt u de klachtenprocedure en het klachtenformulier.

3. Overzicht cursusgelden 2026-2027

Cursusgeld

Lesgeld per cursusjaar

€ 305,-

Het cursusgeld wordt in de maanden oktober/november per factuur per mail in rekening gebracht door het Kerkelijk Bureau in Woerden. De betaling kan digitaal overgemaakt worden via de op de factuur vermelde gegevens.

Korting à € 60 is mogelijk wanneer op moment van inschrijving:

- u fulltime student bent op een Mbo- of een Hbo-opleiding
- u de cursus als echtpaar volgt en één gezamenlijk inkomen heeft. Op één van de twee inschrijvingen wordt de korting toegepast.

Let op: u dient zelf bij inschrijving aan te geven onder “beroep” dat u student dan wel éénverdiener bent.

Vroegtijdig stoppen

Stopdatum	Verschuldigd lesgeld
vóór 1 oktober	€ 75,-
tussen 1 oktober en 31 december	€ 150,-
na 31 december	€ 305,-

Meldt vroegtijdig stoppen altijd via het secretariaat: secretariaat@cgo.nu. U ontvangt dan een bevestiging. De mutatie wordt doorgegeven aan het Kerkelijk Bureau in verband met de verwerking van de cursusgelden. Wanneer u recht hebt op teruggave van lesgeld ontvangt u dit via een creditfactuur. Dit proces zal binnen twee maanden zijn afgehandeld.

Vragen over cursusgeld

Eventuele vragen over het cursusgeld kunt u stellen via het secretariaat, secretariaat@cgo.nu

4. Contactgegevens docenten

(Deze lijst kan in de loop van de cursus gewijzigd worden.)

Naam				E-mail CGO	Cursusplaats	Code	Vak	Contactdocent
Titel	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam					
Ds.	W.		Visscher	wwisscher@cgo.nu	Amersfoort	V	Dg	
Drs.	G.	van	Ginkel	gvanginkel@cgo.nu	Amersfoort	Gi	B/S	*
	H.J.	van	Voorst MA	hjvanvoorst@cgo.nu	Amersfoort	Vo	KO/AP	
	G.E.P.		Moerkerken MA	gepmoerkerken@cgo.nu	Amersfoort	Gm	Kg	
	H.J.	van	Voorst MA	hjvanvoorst@cgo.nu	Amersfoort	Vo	Eth	
	A.P.		Avé	apave@cgo.nu	Amersfoort	A	Bk	
	A.	van	Kranenburg	avankranenburg@cgo.nu	Elspeet	Kra	Bk	
Drs.	G.	van	Ginkel	gvanginkel@cgo.nu	Elspeet	Gi	B/S	*
	T.P.A.		Mulder	tpamulder@cgo.nu	Elspeet	Mu	Kg	
	J.J.		Tinholt MA	jjtinholt@cgo.nu	Elspeet	Ti	KO/AP	
Ds.	J.		Beens (Bc 1 + 3)	jbeens@cgo.nu	Elspeet	Bns	Dg	
Ds.	J.		Janse (V)	jjanse@cgo.nu	Elspeet	Jns	Dg	
	L.J.		Wisse	ljwisse@cgo.nu	Elspeet	Wis	Eth	
	J.W.	van de	Graaf	jwvandergraaf@cgo.nu	Goes	Gf	Bk	
	K.A.		Meeuse	kameeuse@cgo.nu	Goes	Ms	KG	
Drs.	J.	van	Mourik	jvm@cgo.nu	Goes	M	Eth	*
	G.J.	van	Appeldoorn	gjvanappeldoorn@cgo.nu	Goes	GvA	KO/AP	
	A.J.	den	Butter MSc	ajdenbutter@cgo.nu	Goes	Bu	B/S	
Drs.	J.	van	Mourik	jvm@cgo.nu	Goes	M	Dg	

Drs.	C.J.J.		Clements (Bc1 + 2)	cijclements@cgo.nu	Gouda	Cl	Kg	
Drs.	J.		Pas (V)	jpas@cgo.nu	Gouda	Pa	Kg	
Ds.	G.		Clements (Bc2 + V)	gcllements@cgo.nu	Gouda	GCL	Dg	
Drs.	J.	van	Gurp (Bc1)	jvangurp@cgo.nu	Gouda	Gu	Dg	
Drs.	J.	van	Gurp	jvangurp@cgo.nu	Gouda	Gu	KO/AP	
	H.M.		Lobbezoo	hmllobbezoo@cgo.nu	Gouda	Lo	B/S	*
Drs.	J.	van	Mourik	jvm@cgo.nu	Gouda	M	Bk	
	N.	van	Steensel	nvansteensel@cgo.nu	Gouda	Sl	Eth	
	A.	van	Ginkel	avanginkel@cgo.nu	Rijssen	AvG	Eth	
	A.		Guis	aguis@cgo.nu	Rijssen	Gs	B/S	
Drs.	J.A.		Schouls	jaschouls@cgo.nu	Rijssen	Sch	Kg	
	W.J.B.S.	Van der	Galiën MEd	wjbsvandergaliën@cgo.nu	Rijssen	Ga	KO/AP	
Ds.	P.D.	den	Haan (Bc3 + V)	pddenhaan@cgo.nu	Rijssen	dH	Dg	
Ds.	S.W.		Janse (Bc2)	swjanse@cgo.nu	Rijssen	Ja	Dg	
	J.J.		Stam	jjstam@cgo.nu	Rijssen	St	Bk	

5. Algemene studie-aanwijzingen

De cursus kan behoorlijk wat studietijd vragen om de tentamens voor te bereiden. Een cursist moet rekening houden met minimaal één studieavond per week, maar studietijd kan per persoon heel wisselend zijn. Wel wordt verwacht van de cursisten dat zij zich voorbereiden op de lessen in de vorm van de lesstof lezen en het huiswerk maken.

Vraag de eerste lessen vooral aan de docenten hoe zij de tentamens inrichten en hoe u het beste de stof kunt bestuderen. De contactdocent (of iemand die door hem wordt aangewezen) zal in één van de eerste lessen voldoende aandacht schenken aan de vraag: hoe studeer ik het best?

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk alle lessen worden gevolgd. Bent u een keer verhinderd, vraag dan aan de groepsleider, wie aantekeningen heeft gemaakt en aan u kan doorsturen. Sommige zaken zijn niet altijd terug te vinden in de boeken. Houdt contact met de groepsleider als er vragen of onduidelijkheden zijn. Hoewel ieder vak zijn specifieke manier van behandelen heeft, zijn er toch studievaardigheden, die bij elk vak zijn toe te passen.

Tips bij het doornemen van de literatuur

- Lees een opgegeven gedeelte eerst globaal door;
- Onderstreep, arceer of maak aantekeningen van de belangrijkste zaken;
- Neem moeilijke passages nog eens extra door;
- Vraag de volgende les aan de docent de niet begrepen zaken;
- Probeer niet alles uit uw hoofd te leren, maar tracht hoofd- en bijzaken te ontdekken;
- Neem direct na de cursusmorgen of -avond even voor uzelf de behandelde stof door; dat werpt zeker zijn vruchten af;
- Maak zelf vragen over de te bestuderen stof (als die er niet zijn);
- Studeer regelmatig en voorkom haastwerk;
- Probeer alvast kennis te nemen van de hoofdstukken, die opgegeven zijn voor het tentamen; dit gebeurt meestal vroegtijdig;
- Studeer niet te lang aan een stuk; het is bewezen dat een kortere periode studeren op verschillende tijdstippen beter werkt (bijvoorbeeld: beter 3 keer een half uur dan 1 keer anderhalf uur);
- Maak een uittreksel of samenvatting van een grote hoeveelheid stof;
- Neem contact op met de betreffende docent of de contactdocent ter plaatse als er problemen zijn, die het maken van een tentamen verhinderen.

6. Dogmatiek (Dg)

Algemeen

Het vak dogmatiek neemt op de CGO een belangrijke plaats in. Dat is ook niet verwonderlijk. Het gaat immers om de bestudering van de leer overeenkomstig Schrift en Belijdenis. In deze tijd wordt de waarde en betekenis van de dogmatiek niet door iedereen ingezien, maar dogmatiek of geloofsleer is onmisbaar nodig voor het bijbels functioneren van de leer en het leven der kerk. J Ook in de 21^e eeuw staat de leer van de Schrift onder druk. Bestudering ervan blijft daarom van grote waarde. Door het volgen van dit vak, krijgt u inzicht in belangrijke dogmatische leerstukken, en leert u waarom bepaalde leerstukken van belang zijn. Maar het geeft ook meer zicht op de realiteit van de Bijbelse waarheden. Daardoor krijgt u ook meer zicht op de Bijbel als geheel. Ds. G.H. Kersten schrijft in het voorwoord van zijn 'Gereformeerde Dogmatiek': 'Ik heb gepoogd op eenvoudige wijze de voornaamste hoofdstukken der Gereformeerde leer samen te stellen, in de hoop dat deze korte uiteenzetting aanleiding moge geven tot *voortdurend* onderzoek, opdat zij weerstaan worden, die nieuwe, van de oude leer afwijkende gevoelens willen invoeren.' Dit doel staat ook de CGO voor ogen.

Opzet

In drie jaar tijd wordt de Gereformeerde Dogmatiek van ds. G.H. Kersten behandeld. Dit doen we door gebruik te maken van twee readers. De readers worden op volgorde gebruikt tijdens de cursusseizoenen. Regelmatige bestudering van de besproken stof is zeer aan te bevelen.

Niveau en omvang

Soms vragen cursisten of een bepaalde vooropleiding gewenst is. Het antwoord is dat een bepaalde vooropleiding niet vereist is! Veel cursisten hebben tijdens de belijdeniscatechisatie al kennis gemaakt met het boekje 'Korte Lessen over Kort Begrip' of een vergelijkbare uitgave. De dogmatieklessen in de basiscursus 1 gaan op dit kennisniveau verder. Belangrijk is dat de aangeboden lesstof regelmatig bestudeerd wordt!

De docenten dogmatiek zien ernaar uit dat lesstof mag dienen tot toerusting en bovenal tot verheerlijking van Gods Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk!

7. Bijbelkunde (Bk)

Algemeen

We mogen Bijbelkunde wel één van de kernvakken van de cursus noemen, want in alle lessen staat de Bijbel centraal. Het doel van onze cursus is toch een beter verstaan van de boodschap van de Schrift voor onszelf en om de verworven kennis aan anderen door te mogen geven. Het gaat dus om kennis te verschaffen m.b.t. de achtergronden, het ontstaan en de inhoud van het Oude en Nieuwe Testament. Altijd zal de betrouwbaarheid en relevantie van de Schrift uitgangspunt dienen te zijn, om zo ook een positie in te nemen tegenover andere benaderingen van de Bijbel.

Opzet Basiscursus

In de opzet van de Basiscursus zal in het eerst het Oude Testament behandeld worden en in het later het Nieuwe Testament. In het Vervolgjaar komt zowel het Oude als het Nieuwe Testament aan de orde.

In de opzet van de cursus gaat het om de bestudering van de volgende doelen:

A. Algemene Bijbelkennis

We gaan ervan uit dat de meesten wel het een en ander van Gods Woord weten. De feitenkennis valt echter over het algemeen nogal eens tegen. We proberen de verworven kennis op te frissen en uit te bouwen, vooral gebeurtenissen en personen **in hun verband** te plaatsen.

B. Uitgebreidere kennis (wat meer details) van bepaalde hoofdstukken of thema's

De gekozen hoofdstukken worden tekst voor tekst en woord voor woord doorgenomen. De bedoeling is dat er lijnen worden getrokken naar het persoonlijke leven en de huidige levensomstandigheden. Met elkaar proberen we op indringende wijze van gedachten te wisselen.

C. Kernbegrippen uit de Heilige Schrift, soms naar aanleiding van een besproken hoofdstuk, bijvoorbeeld: wederkomst, bekering, zonde, gerechtigheid, eeuwig, schuld, straf e.d.

Feitenkennis is wel onontbeerlijk, maar niet een doel op zichzelf. Het graven in de goudmijn van Gods Woord kan onder inwachting van Gods Geest en zegen een oneindige vrucht afwerpen.

8. Kerkgeschiedenis (Kg)

Algemeen

Tijdens de lessen kerkgeschiedenis wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis van het christendom vanaf de Pinksterdag tot in onze tijd. Ruim twintig eeuwen kerkgeschiedenis in een kort tijdsbestek behandelen betekent natuurlijk dat het om een globale kennismaking zal gaan. We schenken aandacht aan de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen en vooral aan de meest vooraanstaande personen uit de loop der eeuwen.

We bespreken onderwerpen als: de eerste verbreiding van het christendom, het ontstaan van de algemene belijdenisgeschriften, de kerkvaders en het kloosterleven in de Middeleeuwen. Vanuit de Reformatie in de 16e eeuw komt ook de Nederlandse kerkgeschiedenis in beeld, met thema's als de Nadere Reformatie, de Afscheiding en de Doleantie. Ook de ontwikkelingen in de recente kerkgeschiedenis komen ter sprake, zoals de theologie van Karl Barth.

Opzet

De achtergrondliteratuur bij de lessen kerkgeschiedenis is het boek van ds. Meeuse, Van geslacht tot geslacht. Hierin wordt de kerkgeschiedenis behandeld aan de hand van de belangrijkste figuren uit verschillende tijdperken. Wie de lessen volgt en de leerstof tot zich neemt, heeft na drie jaar een goed inzicht in de hoofdlijnen van de kerkgeschiedenis.

Bij alle studie is regelmaat erg belangrijk: laat niet alles op de week van het tentamen aankomen! Wat het bestuderen van de geschiedenis betreft: het gaat niet alleen maar om namen en jaartallen, maar meer om oorzaken en gevolgen, ideeën en invloeden. Daarnaast leent de kerkgeschiedenis zich heel goed voor het “er omheen lezen”.

Doelen

- De cursist krijgt een globaal overzicht van de kerkgeschiedenis van Pinksteren tot heden;
- De cursist krijgt inzicht in historische ontwikkelingen, leert verbanden leggen en kerkhistorische personen plaatsen in hun tijd;
- De cursist neemt kennis van verschillende bronnen uit de kerkgeschiedenis en leert daarop reflecteren.

9. Ethiek (Eth)

Algemeen

Bij de Basis cursus gaat het allereerst om inzicht in de wijze waarop het vak ethiek beoefend wordt. Daarvoor is nodig kennis van de kernzaken en het kunnen hanteren van deze zaken en hun onderlinge samenhang. Het studieboek dient hierbij als leidraad. In de lessen wordt deze stof besproken en van voorbeelden voorzien. Vervolgens richt de Basis cursus en daarna de Vervolg cursus zich op de kennis van en het inzicht in de fundamentele normen zoals de Schrift deze geeft. Douma's bespreking van de Tien Geboden is daarbij onze handleiding. In dit boek en in de lessen wordt ook ingegaan op de grote ethische vragen van deze tijd.

Opzet Basis cursus

Tijdens de lessen wordt eerst met name aandacht gegeven aan het inzicht in de beoefening van de ethiek. De docent zal zich daarbij richten op het toelichten van de hoofdzaken van het studieboek: de benadering van de morele werkelijkheid, een aantal andere morele visies, het schriftberoep, het morele handelen van christenen en de communicatie en analyse van het morele handelen. Van belang is dat de cursist, vanuit de genoemde toelichting op de hoofdlijnen, het boek gaat bestuderen. Er is een lijst met studievragen beschikbaar. Deze komen herkenbaar terug bij het tentamen.

Bij de daarna volgende lessen gaat het om de bespreking van de achtergrond en de betekenis van de Tien Geboden. Douma gaat in zijn boek daarop vooral in. De geboden zullen in de lessen worden toegespitst op de grote ethische problemen van onze tijd. Met betrekking tot deze actuele ethische problematiek zal de docent schriftelijk of digitaal nadere gegevens verstrekken. Er is een lijst met studievragen beschikbaar. Deze komen herkenbaar terug bij het tentamen.

Opzet Vervolg cursus

In de Vervolg cursus wordt de aanpak van de Basis cursus voortgezet. Ook in dit leerjaar gaat het om de combinatie van studieboek en actuele ethische problematiek in de lessen. Met betrekking tot deze actuele ethische problematiek zal de docent schriftelijk of digitaal nadere gegevens verstrekken. Er is een lijst met studievragen beschikbaar. Deze komen herkenbaar terug bij het tentamen.

10. Bijbelse aardrijkskunde en oudheidkunde | Sekten en Stromingen (B|S)

Algemeen

Vanaf het begin van de cursus is ook dit vak een onderdeel van het lesprogramma geweest. Wat de naam betreft, valt het uiteen in:

- Bijbelse aardrijkskunde en oudheidkunde;
- Sekten en stromingen.

Bijbelse aardrijkskunde en oudheidkunde

Dit onderdeel geeft meer inzicht in de geschiedenissen en personen uit de Bijbel. Het is niet de bedoeling door middel van oudheidkundige gegevens te bewijzen dat de Bijbel waar is. De Schrift bewijst zichzelf. En wie haar niet gelooft, zal het niet doen om een veelheid van oudheidkundige gegevens. De Bijbel brengt ons in een ander werelddeel met een ander volk met een andere cultuur in een andere tijd dan de onze. Uiteraard zijn er grote verschillen met de 21e -eeuwse Westerse wereld. Kennis van archeologische en aardrijkskundige achtergronden van de Bijbeltekst helpen ons bij het begrijpen van de tekst en geeft een dieper inzicht in de boodschap van de Bijbel. Daarom zullen de lessen in dit vak gegeven worden in directe relatie met de betrokken Schriftgedeelten.

Sekten en Stromingen

Het onderdeel 'sekten en stromingen' spreekt eigenlijk voor zichzelf. Gods Woord roept op tot beproeving van de geesten of ze uit God zijn. Om onze tegenstander te bestrijden is het voor alle dingen nodig deze te kennen, d.w.z. door te dringen in het wezenlijke van de stromingen. Vanzelfsprekend is het onmogelijk alle stromingen die zich aan ons presenteren, op de cursus te behandelen. We kiezen gedurende de cursusjaren de voornaamste uit. Te denken valt aan de belangrijkste sekten, wereldgodsdiensten en oosterse stromingen. Bijvoorbeeld: Mormonen en Evangelische Beweging, Islam en Hindoeïsme, New Age en Alternatieve Geneeswijzen. De docent streeft ook naar actualiteiten.

Aangezien niet elke stroming op de cursus behandeld kan worden vanwege tijdgebrek, is het van groot belang dat de cursisten beschikken over een goed handboek, waarin de belangrijkste godsdiensten en stromingen behandeld worden. Het behoort tot de mogelijkheden dat een docent een sekte of beweging zelfstandig laat bestuderen aan de hand van een opdracht.

11. Kerkelijke Oriëntatie | Apologetiek (KO|AP)

Algemeen

Het vak Kerkelijke Oriëntatie / Apologetiek valt in twee delen uiteen:

- In het eerste jaar van de basiscursus wordt het vak Kerkelijke Oriëntatie verzorgd. Met behulp van een reader met acht lessen komen belangrijke thema's met betrekking tot het kerk-zijn aan de orde.
- In het tweede jaar volgen acht lessen Apologetiek. We gebruiken een boek speciaal voor CGO herdrukt (twee delen in een band) van ds. Kater.

Basicursus

We beginnen in de Basicursus met kerkelijke oriëntatie: Het doel van dit vak is om kennis te maken met allerlei thema's en vraagstukken die samenhangen met het gemeente-zijn. Het vertrekpunt is de christelijke gemeente door de loop der eeuwen en daarna worden onderwerpen als de eenheid in de gemeente, het staan in een kerkverband met de daarbij behorende orde, de tucht, Woordverkondiging, pastoraat (ook rondom de jongeren), evangelisatie, zending en Israël behandeld.

Door het behandelen van deze onderwerpen ontstaat er meer zicht op de gemeente als geheel, maar ook op de taken en verantwoordelijkheden die het verbonden zijn aan de gemeente in deze tijd met zich meebrengt.

Daarna komt het vak Apologetiek aan de orde. Het Griekse woord 'Apologetiek' betekent letterlijk: verantwoording of rekenschap afleggen. Op het eerste gezicht ligt dat heel dicht bij evangelisatie. Toch is er verschil. Evangelisatie is het doorgeven van het evangelie aan anderen. Apologetiek maakt aan buitenstaanders 'het waarom' van de christelijke levensovertuiging duidelijk; toont de fundamenteen waar de levensovertuiging op rust; legt uit waarom christenen het bestaan van God aanvaarden; legt uit waarom christenen andere religies afwijzen; legt uit waarom christenen geloven dat de Bijbel Gods Woord is. Met andere woorden: apologetiek probeert de motieven uit te leggen.

Apologetiek komt van het Griekse woord apologia. Dat betekent verdediging, ook wel verantwoording. In een apologie zit altijd iets van een antwoord dat aan beschuldigers wordt gegeven, ter rechtvaardiging van de zaak die in het geding is. Petrus gebruikt het woord in zijn eerste brief (3:15). Daar spreekt hij over 'de hoop die in u is'. Van die hoop moet verantwoording worden afgelegd tegenover hen die om rekenschap daarvan vragen. Petrus bedoelt dat we vrijmoedig moeten spreken over wat ons beweegt; over de christelijke hoop en het geloof.

Thema's die onder meer aan de orde komen:

- Bereid tot verantwoording;
- ieder zijn overtuiging / relativisme;
- het lijden in deze wereld;
- zijn alle godsdiensten gelijk?
- bewijs het maar eens...;
- de betrouwbaarheid van Jezus Christus.

Vervolgcurcus

In de Vervolgcurcus kunnen zowel onderwerpen van het vak Kerkelijke Oriëntatie als Apologetiek aan de orde gesteld worden. Ook in dit jaar wordt een deel van de reader behandeld.